

Heide [VERTELT]

www.heidevertelt.be

354 **25 oktober 2026**

Vandaag van zomer- naar winteruur!

In de oudheid leefden de mensen op het ritme van dag en nacht of licht en donker. Pas in de middeleeuwen werd de lengte van een uur en de onderverdeling in minuten en seconden vastgelegd. Er bestond in België geen vaste tijd. Als de zon op zijn hoogste punt stond was het middag en verder keek men naar de klok op de kerktoren of op een zonnewijzer.

In 1882 werd door de regering beslist om zich te richten op de nulmeridiaan die door Greenwich nabij Londen liep. De aarde werd verdeeld in vierentwintig tijdszones van één uur, beginnend vanaf Greenwich. Vermits Kalmthout op 4°46’ oosterlengte ligt is onze ware tijd 19’4 sec verder dan de Greenwichtijd. Voor het gemak werd ook in België de Engelse tijd gebruikt. Reeds in 1907 werd in Engeland de aanzet gegeven om in het voorjaar gedurende vier zondagen telkens de klok 20’ door te schuiven. Het voorstel werd in het Parlement niet aanvaard.

Het waren de Duitsers die tijdens WO I beslisten dat, in de nacht van 30 april op 1 mei 1916, een zomeruur werd ingevoerd om energie te sparen en om de mensen een uur langer te laten werken. Deze maatregel werd in 1919, na de oorlog meteen weer opgeheven. Amper tien jaar later, op 15 september 1928, werd in een Koninklijk besluit vastgelegd dat er voortaan tussen april en oktober een vaste zomertijd zou zijn.

Bij het uitbreken van WO II op 10 mei 1940, was net de zomertijd ingegaan toen de Duitse bezetter besliste om de tijd nog een uur verder te zetten. Ook deze regel werd in 1946 weer afgeschaft met behoud van dat ene uur verder dan de Greenwichtijd, die werd gezien als de Midden-Europese tijd. Door de oliecrisis in 1973 werd er opnieuw nagedacht over de besparingen die een zomertijd zou kunnen opleveren. Vier jaar later werd deze maatregel opnieuw van kracht, top op de dag van vandaag.

(*Bijdrage van Paul Witters)*

uw reclame in “Heide vertelt”
in de kijker voor 1500 lezers
betaalbare prijzen, ook voor minder grote projecten, met facturatie

Waar kruitdamp en heide elkaar ontmoetten

Wie vandaag langs de kazernegebouwen aan de Bredabaan rijdt of over het Klein Schietveld wandelt, voelt meteen dat hier geschiedenis ligt. De weidse open vlaktes, afgewisseld met heide en dennenbossen, dienden bijna twee eeuwen lang als het decor voor de vuurdoop van generaties Belgische militairen. Het Kamp van Brasschaat was decennialang het kloppend hart van de artillerie, de bakermat van de Belgische militaire luchtvaart en een bepalende factor in de transformatie van een heidedorp tot een levendige militaire garnizoensgemeente

.

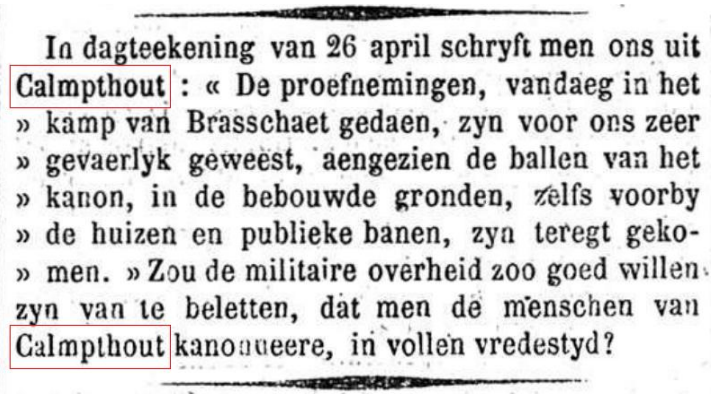

In dagteekening van 26 april schryft men ons uit Calmpthout : « De proefnemingen, vandaeg in het » kamp van Brasschaet gedaen, zyn voor ons zeer » gevaerlyk geweest, aengezien de ballen van het » kanon, in de bebouwde gronden, zelfs voorby » de huizen en publieke banen, zyn teregt geko- » men. » Zou de militaire overheid zoo goed willen zyn van te beletten, dat men de menschen van Calmpthout kanonneere, in vollen vredestyd?

Uit Het Handelsblad van 27 april 1862

Een open zandzee voor de artillerie

In het begin van de negentiende eeuw bestond het landschap ten noorden van Antwerpen voornamelijk uit schrale heide, stuifduinen en venige moerassen. Landbouwkundig bracht de grond weinig op, maar voor de opkomende artillerie was dit open terrein ideaal. Al ten tijde van het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden (1815 - 1830) werd de heide gebruikt voor manoeuvre-oefeningen.

Na de Belgische omwenteling in 1830 besefte de jonge staat dat een deugdelijk geoefend leger van levensbelang was om de neutraliteit te handhaven. In Brasschaat werd een permanent oefenterrein ingericht: het Kamp van Brasschaat. Waar voorheen stilte heerste, weerklonk al snel het donderende geraas van kanonnen en mortieren.

De Schootschool en het garnizoensleven

Brasschaat groeide uit tot hét centrum voor zware artillerie. Met de oprichting van de befaamde "*École de Tir* "(Schootschool) in de tweede helft van de negentiende eeuw werden hier de theorie en praktijk van ballistiek gecombineerd. Officieren berekenden banen en schoothoeken, terwijl kanonniers proefschoten losten met veldkanonnen en vestingmortieren, taferelen die gretig werden vastgelegd op vroege zwart-wit ansichtkaarten van lokale uitgevers.

Met de komst van het leger veranderde ook het dorpsleven drastisch. Tussen 1880 en 1914 verrezen imposante bakstenen kazernecomplexen, stallen voor duizenden legerpaarden en een militair hospitaal. De aanwezigheid van duizenden dienstplichtigen en beroepsmilitairen deed de lokale economie floreren. Herbergen, café-restaurants en handelszaken schoten als paddenstoelen uit de grond langs de Bredabaan.

De wieg van de Belgische militaire luchtvaart

De Belgische militaire luchtvaart heeft haar wortels in Brasschaat. In het voorjaar van 1910 besliste toenmalig minister van Oorlog Hellebaut om op de terreinen van het kamp het allereerste militaire vliegveld van het land in te richten.

Pioniers van het toenmalige Geniebataljon experimenteerden er op kwetsbare Farman-tweedekkers. Zij vormden de allereerste pilotenlichting van het Belgische leger. Vanaf het zanderige vliegveld verkenden zij niet alleen het luchtruim, maar legden zij ook de basis voor luchtverkenning en vuurgeleiding vanuit de lucht, technieken die enkele jaren later, tijdens de Eerste Wereldoorlog aan de IJzer, van cruciaal strategisch belang zouden blijken.

Tussen twee wereldoorlogen: fortengordels en de Antitankgracht

Tijdens de Eerste Wereldoorlog viel het kamp in handen van de Duitse bezetter, die het vliegveld en de installaties gebruikte voor eigen bevoorrading en opleidingen.

In het interbellum, toen de dreiging vanuit het oosten opnieuw toenam, werd Brasschaat een spil in de Vesting Antwerpen. Eind jaren dertig groef men met man en macht de Antitankgracht, een 33 kilometer lange verdedigingsgordel die tanks moest tegenhouden en vlak langs het militaire domein liep. Talrijke betonnen bunkers en schuilplaatsen, waarvan er velen nog steeds in het landschap liggen, herinneren aan deze gespannen periode.

Na de Tweede Wereldoorlog bleef Brasschaat een belangrijk centrum voor onder meer lichte vliegwezen-eenheden, de luchtdoelartillerie en logistieke diensten. Met het einde van de Koude Oorlog en de afschaffing van de dienstplicht in de jaren negentig nam de actieve troepensterkte echter sterk af.

(Bijdrage van Wim Kuyps)

Toch nog een Christus Koning viering in de kerk

Op zondag 22 november om 11u wordt in het Kerktheater in Heide door de Chiro SI-JO het Christus Koningfeest gevierd. Gezien de kerk ondertussen is ontwijd zal de viering er iets anders uitzien zoals de voorgaande jaren. Toch wordt iedereen uitgenodigd om samen met de Chiro en de muziekkapel het feest te komen meevieren. Na de viering wordt iedereen uitgenodigd naar het Chirolokaal in de Vredelaan om er gezellig na te praten en te genieten van een *"kommetje"* soep en brood (*met vrije gift*)

Kapelleke Heide blijft langer gesloten!

De "*Capelle op de Heyde"* op het kruispunt in Heide zal na de kuisbeurt langer gesloten blijven. Na het kuisen werd vastgesteld dat de bezetting op heel wat plaatsen moet bijgewerkt worden. Dat zal gebeuren door de gemeentediensten maar het werk kan pas beginnen wanneer de kapel voldoende droog is om dat werk aan te vatten.

Om die reden wordt de deur van de kapel nu 's morgens opengezet en 's avonds terug gesloten, en wordt er vanaf deze week warmte ingebracht, tot de vochtigheid voldoende is verdwenen en er opnieuw kan bezet worden.

De groendienst van de gemeente is ondertussen wel gestart met het proper maken en het her aanleggen van de omgeving rondom de kapel, de ruimte daar wordt aangepast om het er wat aantrekkelijker te maken en een rustpunt te creëren. Eerstdaags zal ook het originele, teruggevonden kruis, weer op de kapel worden geplaatst!

Ondertussen werkt de werkgroep, in samenwerking met de gemeentediensten en gesteund door de "*VZW Heide vertelt"* de volgende fase al uit: de schilderwerken, de herinrichting van de kapel en een nieuwe wijding als de kapel volledig klaar is. Nu de stilteplek in de kerk is verdwenen zal deze ruimte na renovatie opnieuw openstaan voor mensen die hier nood aan hebben, dit dagelijks van 9u 's morgens tot 17u 's avonds.

Ondertussen hopen de vrijwilligers dat dit project nog voor Kerstmis kan afgerond worden! Heide vertelt houdt jullie op de hoogte!

38. Woning Schepens – Van Ighem

Bouwjaar: 1996
Architect Bureau Sfragis – Architect Marc Schepens
Astridlaan 3
Kalmthout-Heide

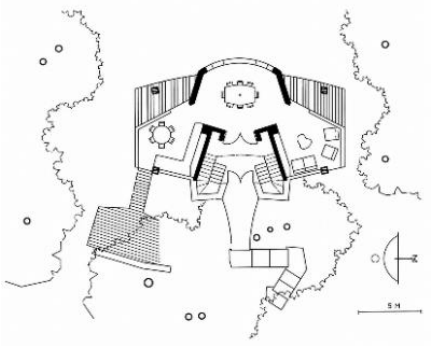

In je huis wonen zoals je zelf in je lichaam huist. Organische architectuur of architectuur als samenspel van verschillende organen. Zien, horen, voelen… het wordt allemaal ondersteund door de vormen en kleuren die maken dat je verwantschap en vertrouwdheid voelt met het omhulsel waarin je geherbergd wordt, met de kwaliteit van dit omhulsel.

Ook beweging is een belangrijk element in de organische architectuur. De beweging van de woning waarin de architect zelf leeft, leunt aan bij de beweging van de bomen rondom. Men herkent in het oplichten van de woning in de hoogte, dezelfde groeibeweging als van de bomen, van onder tot boven toe, bovenaan bescheiden open gespreid zoals de kruinen, op zoek naar de perfectie. Enkel op de plek waar het huis werd neergezet werden bomen verwijderd.

Rondom blijven de bomen, die dicht bij elkaar staan, behouden. Doorleefde herinnering aan het oorspronkelijk afgebrande bos gevolgd door wildgroei van zaailingen via vogels, eekhoorns en de wind, waarna bomen terug groeien en de woning totaal één wordt met de natuur.

bezoek onze website www.heidevertelt.be voor nog meer foto's

Volgende week: 39. Bibliotheek Kalmthout (bijdrage van Paul Witters)

Fernand Pairon: Oud-burgemeester & Drankhandel

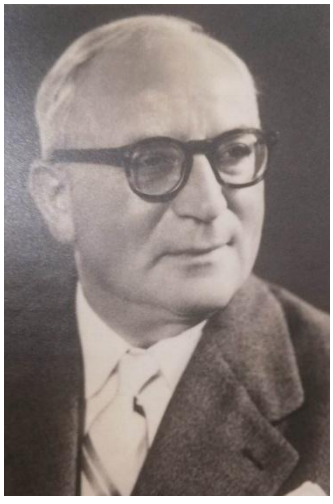

In de lokale geschiedenis van Kalmthout is de familienaam Pairon nauw verbonden met het politieke leven en de ontwikkeling van de gemeente in de 20e eeuw, met Fernand Pairon als belangrijkste figuur.

Wie was Fernand Pairon?

Fernand Pairon (behorend tot de CVP, de voorloper van de huidige CD&V) was een bemiddeld zakenman en een invloedrijk politicus in de Antwerpse en Kalmthoutse politiek. Reeds voor de Tweede Wereldoorlog was hij actief binnen de Christelijke Middenstandsbond.

Lokale politiek en het schepenschap.

Na de Tweede Wereldoorlog speelde Pairon een prominente rol in het lokale bestuur van Kalmthout.

- Vanaf 1947 was hij schepen van de gemeente.
- Daarnaast bewoog hij zich opruimend in de nationale en provinciale politiek; zo was hij in die periode ook actief als senator en deed hij mee aan verkiezingen met onafhankelijke middenstandslijsten (onder meer in de ruime Antwerpse regio).

Burgemeesterschap (1965)

In de jaren 60 bereikte zijn lokale carrière een hoogtepunt toen hij benoemd werd tot burgemeester van Kalmthout. Zijn ambtstermijn als burgemeester kwam echter abrupt ten einde door zijn schielijke (onverwachte) overlijden in 1965. Na zijn overlijden werd hij in juni 1965 opgevolgd door Adriaan Van Hooydonck.

Nalatenschap in Kalmthout

Onder het beleid en de visie van burgemeester-senator Fernand Pairon werden de fundamenten gelegd voor diverse latere gemeentelijke projecten. Zo dateren de prille plannen en initiatieven voor de uitbouw van stedelijke en gemeentelijke voorzieningen in Kalmthout (zoals de plannen rond de latere zwembadinfrastructuur en modernisering uit die periode) reeds uit de tijd van zijn bestuur in de late jaren ‘50 en vroege jaren ‘60.

De spil van het verenigingsleven en de horeca

- Fernand Pairon combineerde zijn politieke loopbaan met een actieve carrière als groothandelaar. Als groothandelaar in dranken en bier leverde Pairon aan nagenoeg alle lokale cafés, parochiezalen, volksfeesten en verenigingen in Heide en Kalmthout.
- In een tijd waarin lokale evenementen, kermissen en verenigingsleven volledig op de lokale gemeenschap rustten, was een drankhandelaar een centrale draaischijf. Dat netwerk legde meteen ook een ijzersterke fundering voor zijn politieke carrière: hij kende iedereen en stond midden in het volk.

Lokale drank- en bierhandels vormden destijds de spil van de dorpsgemeenschap.

In de jaren 60 en 710 had Bock Pils een enorm populaire marketingactie waarbij je kleine, plastic bokjes (miniatuurfiguurtjes of sleutelhangers) in allerlei felle kleuren kon verzamelen.

Bij aankoop van Bockbier of bij speciale acties in het café kreeg je een plastic miniatuur-bokje. Deze figuurtjes werden doelbewust in reeksen van felle kleuren geproduceerd (zoals rood, blauw, geel, groen en wit). Het doel was om alle kleuren van de *“bokkenfamilie”* compleet te krijgen. Soms waren deze gekleurde plastic bokjes ook uitgevoerd als sleutelhanger, wat destijds een enorme rage was onder scholieren.

Hij importeerde of verdeelde Duitse bieren. In de naoorlogse periode kwamen buitenlandse bieren, waaronder Duitse pilsners en Bock-bieren steeds vaker op de Belgische markt via gespecialiseerde en onafhankelijke groothandelaars.

Aangezien burgemeester Pairon de lokale verdeler was, kwamen de bakken bier inclusief deze felbegeerde plastic *'gadgets'* rechtstreeks via zijn vrachtwagens naar de cafés en de huiskamer in Kalmthout. Tegenwoordig zijn deze plastic bokjes zeldzame verzamelobjecten geworden.

(Bijdrage van Paul Witters)

Luc Wuyts vertelt over wielerlegende Herman Vanspringel

Op dinsdag 27 oktober om 14u komt wielerkenner Luc Wuyts naar het Kunsthuis Ernest Albert in de Hortentiadreef. Luc heeft zich al jaren verdiept in de carrière van Herman Vanspringel. Het startte in zijn jeugdjaren als supporter, later organiseerde hij verschillende jaren een wielerwedstrijd in Kalmthout, waaraan Herman zijn naam had verbonden. Ook na de carrière van Herman bleef hij zijn idool trouw!

Luc ijverde ook voor de erkenning van Herman bij de Kalmthoutse gemeenschap, wat uiteindelijk meebracht dat Herman ereburger van Kalmthout werd.

Al deze kennis wil hij nu met de aanwezigen delen tijdens de buurtkoffie. Zoals altijd staat de koffie of een andere drank klaar!

Willy Danckers overleden.

In het WZC Sint Vincentius in Kalmthout overleed op 18 oktober Willy Danckers. Willy werd geboren op 22 september 1940 in Kalmthout. Hij was al enkele jaren weduwnaar van José Augustyns. Willy woonde zijn ganse leven in Heide waar hij vele jaren samen met zijn broer een schrijnwerkerij runde in de Heidestatiestraat. Hij was vader van twee kinderen, vijf kleinkinderen en één achterkleindochter. Van Willy wordt afscheid genomen op woensdag 28 oktober om 11u in het Keienhof. Hij rust in vrede!

Afscheid van Roger Faes

In Coda Hospice overleed op 22 oktober Roger Faes, geboren in Antwerpen op 22 mei 1948. Hij was gehuwd met Mirèse Van Gutschoven, was vader van twee dochters en grootvader van vier kleinkinderen. Van Roger wordt afscheid genomen in intieme kring. Hij rust in vrede!

Zijn fietsvrienden van de Koninklijke Heidestoempers nemen een passend afscheid:

Met veel verdriet nemen we afscheid van Heidestoemper Roger Faes, die op 78-jarige leeftijd na een slepende ziekte van ons is heengegaan. Met Roger verliezen De Heidestoempers niet zomaar een clublid. We verliezen een monument van onze wielerclub en bovenal een man die het wielrennen in hart en ziel meedroeg.

Roger was vele tientallen jaren een vertrouwd gezicht in ons peloton. Hij was een bijzonder sterke renner. Maar liefst zeven keer werd hij clubkampioen van De Heidestoempers. Ook buiten onze club liet hij zijn klasse zien, met onder meer twee Belgische titels in het veldrijden bij de cyclosportieven. Hij wordt wel eens "de beste Heidestoemper aller tijden" genoemd. Wielrennen was voor Roger veel meer dan een hobby. Het was zijn

leven. Hij was altijd piekfijn uitgedost, zijn fiets tot in de puntjes verzorgd, zijn materiaal perfect afgesteld. Niets liet hij aan het toeval over.

Roger had ook gouden handen. Dat was zo in hun fietsenwinkel in Heide, waar hij destijds Koga Miyata-fietsen verkocht en herstelde. Ook de jaren nadien konden velen rekenen op zijn technische kennis en vakmanschap. Hij stond altijd klaar om een fiets na te kijken, een probleem op te lossen of iemand met raad en daad bij te staan. Roger was zeer behulpzaam en vroeg nooit veel in ruil. Vaak was hij tevreden met een clubbonnetje of enkele Trappisten na de volgende rit.

Op de fiets was Roger een klasse apart. Klein van gestalte, maar groots in techniek en souplesse. Wie ooit achter hem door de bossen reed, weet waarover we spreken. Zijn stuurmanskunst was ongeëvenaard. Met een haast vanzelfsprekende elegantie nam hij elke bocht en koos hij het juiste spoor door het bos. Het was soms net ballet op twee wielen. In het wegpeloton kon niemand zich beter positioneren dan Roger. 'Uit de wind rijden' is een vak apart, daarin was hij heer en meester. Tot amper een half jaar geleden reed Roger nog wekelijks mee met onze club. De laatste jaren ontstond er in het peloton vaak spontaan een tweede waaier, speciaal voor Roger. Niet omdat hij daarom vroeg, maar gewoon uit respect. Want iedereen wilde dat Roger erbij bleef. Ook de jaarlijkse Ardennenrit blijft onlosmakelijk met hem verbonden. Vanuit zijn geliefde Vresse-sur-Semois, waar hij samen met zijn gezin een buitenverblijf had, organiseerde hij prachtige fietstochten met veel hoogtemeters.

Een bijzonder grote trots was zijn kleinzoon Mathis, die bij de jeugd talrijke kampioenstitels in het veldrijden behaalde en onlangs als wegrenner een profcontract ondertekende bij BEAT Cycling Team. De wielerpassie van Roger leeft zo verder in de volgende generatie.

Roger was een man van weinig franjes, maar met des te meer inhoud. Hij had het hart op de tong en was niet vies van een uitgesproken mening na de rit. Tegelijk genoot hij van de gezellige clubmomenten op een terras na de rit, met vaak een brede glimlach op zijn gezicht. Wielrennen en gezelligheid, daar kon Roger écht van genieten. Hij was een echte sportman, een vakman, een behulpzame vriend en een bijzonder gerespecteerd lid van onze wielerclub.

Beste Roger,
Jarenlang heb je mee het tempo bepaald, de juiste lijnen gekozen en vele kilometers met ons gedeeld. Nu moeten we zonder jou verder. Maar in ons peloton zal er altijd een plaats voor jou blijven. We zullen je missen bij het vertrek, onderweg en bij de verhalen achteraf. Je laatste rit is gereden, Roger. Maar in onze herinneringen blijf je voor altijd meerijden.
Rust zacht Roger…

Namens de Heidestoempers betuigen we onze deelneming aan z'n vrouw Mirèse, de kinderen en de kleinkinderen. We wensen jullie veel sterkte.

Kalmthoutse fotokring stelt tentoon!

Koninklijke Kalmthoutse Fotokring
OPENDEUR

Naar jaarlijkse gewoonte houdt de Kalmthoutse Fotokring haar clubtentoonstelling tijdens de eerste dagen van november. Dit jaar wordt dit nog wat uitgebreid met enkele kortfilms.

De tentoonstelling gaat door onder de naam “gevangen in een kader” in de polyvalente zaal van het Gitok op 31 oktober en 1,3,7 en 8 november telkens van 13u tot 18u. (ingang langs de Vogelenzangstraat). Er

Lezing: “Heide zoals het vroeger was”

Toerisme Kalmthout organiseert op zondag 22 november om 14u in zaal “Trefpunt”, Statielei 11, een lezing met als thema “Heide zoals het vroeger was”.

Wie er wil bij zijn met inschrijven via *“tickets Club Kalmthout”,* de deelnameprijs is 8 euro (6 euro voor leden van toerisme Kalmthout)

Toerisme Kalmthout

Uit de oude doos

Deze week een foto van het kerkhof in Heide, Vredelaan. Het was het prille begin van dit hof. In de verte zien we de kerk, nog met zijn spitse toren. De foto moet genomen zijn eind de jaren ’30, begin de jaren ’40!

We zien de het klooster (nu ’t Centrum) naast de kerk en enkele huizen in de Sint-Jozefslaan.

Heide vertelt is een uitgave van de VZW Heide vertelt.
Redactie: Heidestatiestraat 58/1
2920 Kalmthout
0477/22.24.81
www.heidevertelt.be

